

Aan ministers I.K. van Engelshoven en A. Slob, woordvoerders in de Kamercommissie OCW met basisonderwijs in portefeuille

4 december 2019

Geachte mevrouw Van Engelshoven, meneer Slob en leden van de Kamercommissie OCW,

We schrijven u over twee onderwerpen: onze gedachtewisseling met het Cito, die volledig op www.wsk-kleuteronderwijs.nl/downloads/ staat, en de brief van de regering aan de Tweede Kamer over de kleutertoetsen (6 juli 2018).

Gedachtewisseling WSK-Cito

Naar aanleiding van het normeringsonderzoek van het Cito voor de kleutertoets/kleuterobservatie-instrument (voortaan hier kortweg '(kleuter)toets') 'Kleuter in beeld – Taal' hebben we het Cito een brief geschreven met daarin onder meer deze vragen:

- 'Wilt u ons uw definities van de begrippen "toets", "observatie-instrument" en "normering" laten weten?' (brief van WSK aan het Cito, 9 november 2018).
- 'We zien uw wetenschappelijk onderbouwde reactie op deze vier punten¹ graag tegemoet' (idem).
- 'We zouden graag van u de verzekering krijgen
(a) dat er in het voortraject op geen enkele manier psychometrische normering is verricht;
(b) dat de door u bedoelde validatie louter is gebaseerd op de psychologische ontwikkeling van het kind' (brief van WSK aan het Cito, 28 november 2018).

Het Cito wilde deze vragen niet schriftelijk maar wel mondeling beantwoorden (zie de brieven van het Cito van 14 november en 10 december 2018). Mede op aandringen van het Ministerie van OCW zijn we dat gesprek op 11 juni 2019 aangegaan, maar daarin heeft het Cito (ook volgens henzelf) geen antwoord op onze vragen gegeven. Er zou een vervolg komen (zie de brief van het Cito aan de WSK, 25 september 2019) maar omdat we dat tot op 31 oktober 2019 niet hadden ontvangen, hebben we het Cito nogmaals om de toegezegde beantwoording van onze vragen verzocht. Echter, ook in de brief van het Cito van 7 november 2019 staan andermaal geen antwoorden op onze vragen maar verwijst het Cito wel naar een aanbieding van een 'volledige beoordeling' aan de Expertgroep en vraagt het Cito ons om onze vragen nogmaals te schrijven ('Staan er volgens u nog vragen open waarop Cito geen of geen volledige reactie heeft gegeven, dan verneem ik dat graag om deze alsnog te realiseren', Cito's brief aan de WSK van 7 november 2019).

Verzoek en mogelijke duiding

We hebben het Cito daarom nogmaals gevraagd om onze vragen te beantwoorden (onze brief van 3 december jongstleden, die u cc heeft ontvangen). Daarom verzoeken we u nu vriendelijk doch dringend om het Cito op te roepen om onze vragen van 9 en 28 november 2018 te beantwoorden, te meer daar het Cito zelf aankondigde een mondelinge beantwoording te zullen geven maar erkent dat het dat op 11 juni 2019 niet heeft gedaan en daarna schriftelijk vooralsnog ook heeft nagelaten.

Ondertussen hebben we een duiding voor de handelwijze van het Cito, die we u graag als vermoeden voorleggen: *het Cito zou moeten erkennen dat hun nieuwe kleutertoetsen wel degelijk inferentieel-statistisch genormeerd zijn en geen volledige ontwikkelingspsychologische inhoud hebben en dat die nieuwe kleutertoets wel degelijk louter getalsmatig en allerm minst objectief is, maar het Cito draait hier om andere dan wetenschappelijke en maatschappelijke redenen omheen.*

Vóór onze duiding pleit de informatie die het Cito over de nieuwe Cito-kleutertoetsen verspreidt, onder meer in de aangehechte diaserie bij informatiebijeenkomsten in het filmpje 'Kleuter in beeld' op youtube (www.youtube.com/watch?v=ld6vvffx67Q). Zie bijlage 1.

De regering over de uitvoering van het regeerakkoord ten aanzien van kleutertoetsen

Op 6 juli 2018 heeft Minister Van Engelshoven aan de Tweede Kamer een brief geschreven over hoe de regering denkt het regeerakkoord inzake kleutertoetsen uit te voeren. Als die voornemens werkelijkheid zullen worden, vreest de WSK dat het tegendeel bereikt zal zijn van wat beoogd werd.

In het licht van de voorgeschiedenis, met name de motie Rog van 5 november 2013², kan de zin 'Binnen het leerlingvolgsysteem zullen er gedurende de kleuterperiode geen toetsen worden afgenomen' (regeerakkoord, p.11) volgens ons maar één ding betekenen: een algeheel verbod op kleutertoetsen waarin op wat voor manier ook inferentieel-statistisch wordt gerekend en/of genormeerd. Maar volgens het gestelde in voornoemde brief van 6 juli 2018 zullen alle toetsen van alle leerlingvolgsystemen voortaan inferentieel-statistisch genormeerd dienen te zijn; zie ook bijlage 1, punt 10.

De inferentiële statistiek doet geen recht aan de psychologische ontwikkeling die gedurende de hele kindertijd plaats vindt, maar die zich wat het onderwijs betreft heel scherp in en rond de kleuterfase openbaart. De kleuterfase zit tussen de fase van de oudere peuter aan de ene kant en de fase van het jonge schoolkind aan de andere kant. De kleuter heeft met de peuter gemeen dat hij nog niet toe is aan typische schoolvakken als lezen, schrijven en rekenen. De kleuter heeft met het jonge schoolkind gemeen dat hij zich soms al aan de concreet-feitelijke werkelijkheid kan onttrekken waardoor hij begrijpt dat 'H' voor een klank staat – /h/ in het geval van het Nederlands – en dat je bij het tellen van 5 voorwerpen elk voorwerp maar één keer moet tellen (en niet twee of meer keer zoals een oudere peuter nog kan doen).

De inferentiële statistiek doet in feite alsof de kleuter een gemiddelde is van een oudere peuter en een jong schoolkind, terwijl ze alle drie in hun eigen recht moeten mogen staan omdat er zowel neurologisch als psychologisch van fase naar fase nieuwe kwaliteiten bij komen: zoals het 'niet adequaat tot 20 tellen van de oudere peuter' ☐ het adequaat tot 20 tellen maar niet terug van 20 naar 1 van de kleuter ☐ het adequaat vooruit én achteruit tellen van het jonge schoolkind.

Om dit korte betoog toe te lichten denken we er verstandig aan te doen de brief van de minister van 6 juli 2018 op enkele punten te bespreken. Zie bijlage 3.

Verzoek

In het licht van het bovenstaande verzoeken we u vriendelijk doch dringend om de procedures in verband met het geven van een wettelijke grondslag aan de voorgenomen 'Cito-kleutertoetsen' op te schorten. Het groene licht voor die kleutertoetsen kan wat ons betreft pas worden gegeven wanneer het Cito onze vragen zorgvuldig heeft beantwoord.

Indien onze vragen niet inhoudelijk op wetenschappelijke wijze zijn beantwoord, vreest de WSK dat het tegendeel bereikt gaat worden van wat het regeerakkoord heeft beoogd: namelijk in plaats van een algeheel **verbod** op inferentieel-statistisch genormeerde kleutertoetsen een algehele **verplichting** tot het afnemen van inferentieel-statistisch genormeerde kleutertoetsen middels leerlingvolgsystemen.

Wij zijn zoals altijd bereid om deze brief mondeling en/of schriftelijk toe te lichten.

Met vriendelijke groeten,

De kerngroep van de WSK

cc: M. Vogelzang, Inspecteur-generaal van het Onderwijs; R. Meijer, directeur Toezicht primair onderwijs en kinderopvang

Noten

1. Die vier punten zijn:

- De term 'schoolse toetsen' die volgens het Cito in het regeerakkoord zou staan, maar daar niet in voorkomt.
- Het 'speelse' karakter van een nieuwe Cito-kleutertoets.
- De tegenstrijdigheid die er volgens ons is tussen 'geen toets' maar wél een 'observatie-instrument' (woorden van het Cito over hun nieuwe kleutertoets).
- Het objectieve karakter dat de nieuwe Cito-kleutertoets volgens het Cito zou hebben, terwijl die nieuwe kleutertoets louter getalsmatig lijkt te zijn en daardoor juist niet objectief kan zijn.

2. www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2013Z20889&did=2013D43132.

Bijlage 1. Blijken van houdbaarheid van de duiding van de WSK van de handelwijze van het Cito

De WSK sluit niet uit dat het Cito zou moeten erkennen dat hun nieuwe kleutertoetsen wel degelijk inferentieel-statistisch genormeerd zijn en geen volledige ontwikkelingspsychologische inhoud hebben en dat die nieuwe kleutertoets wel degelijk louter getalsmatig en allerm minst objectief is, maar het Cito draait hier om andere dan wetenschappelijke en maatschappelijke redenen omheen.

Vóór die duiding pleit vooralsnog de informatie die het Cito over de nieuwe Cito-kleutertoetsen verspreidt, onder meer in de aangehechte diaserie bij informatiebijeenkomsten in het filmpje 'Kleuter in beeld' op youtube (www.youtube.com/watch?v=ld6vvffx67Q).

1. Een observatie-instrument moet na 2021 door de Expertgroep Toetsen PO zijn goedgekeurd (diaserie, dia 6 en dia 7).

De WSK stelt hiertegenover dat de Expertgroep Toetsen PO testpsychologisch van aard is en niets of onvoldoende afweet van de psychologische ontwikkeling van het kind. Om deze reden wijzen wij deze vorm van goedkeuring af.

2. 'Observatie-instrumenten [...] moeten worden genormeerd' (diaserie, dia 8).

Gezien de betrokkenheid van de Expertgroep Toetsen PO kan hier alleen inferentieel-statistisch normeren worden bedoeld (correlatiecoëfficiënten en dergelijke), terwijl in het regeerakkoord, mede vanuit zijn voorgeschiedenis, een ontwikkelingspsychologische normering wordt bedoeld, die er volgens de WSK én de regering dient te komen; zie ook onze brief aan u van 26 maart 2019, punt V.

3. Als 'speerpunten bij de ontwikkeling' noemt het Cito onder meer: 'Geen normering/vergelijking met landelijke referentiegroep' en 'Objectief' (diaserie, dia 11).

De WSK pleit voor een objectieve en dus ontwikkelingspsychologische normering en geen inferentieel-statistische normering die louter getalsmatig kan zijn en per definitie dus niet objectief is.

4. Er wordt 'Kan letters benoemen' gevraagd (diaserie, dia 18).

Dit is geen relevante vraag want leesrijpheid, waar letterkennis volgens sommigen een indicator voor zou zijn, heeft niets te maken met de kern van het lezen, het hakken-en-plakken ('MOP' lezen als 'M, o, p; mop'). Er zijn namelijk kinderen die wél 23 letters kennen maar niet kunnen hakken-en-plakken en dus niet leesrijp zijn en daardoor niet succesvol leesles kunnen volgen; en er zijn kinderen die nog maar 8 letters kennen én toch kunnen hakken-en-plakken, en die zijn dus leesrijp en kunnen met goed gevolg leesles krijgen.

5. Een van de opdrachten luidt 'Leest korte, nieuwe woorden met medeklinker-klinker-medeklinkerstructuur' (diaserie, dia 18).

In een objectieve, ontwikkelingspsychologisch genormeerde toets worden de leesprestaties van kinderen afgemeten aan deze stapsgewijze leesontwikkeling:

- etiketlezen (Thom herkent zijn naam THOM aan de paraplu ('T') en de rekstok ('H'))
- fantasielezen (het kind meent te kunnen lezen als hij een vaak voorgelezen verhaal (bijna) van buiten kent)
- louter hakken (Thom, die ook MAMA en PAPA schrijft, leest 'MOP' als 'M, o, p')
- hakken-en-gissen (Thom leest 'MOP' als 'M, o, p; stop')
- hakken-en-plakken (Thom leest 'MOP' als 'M, o, p; mop')
- conventioneel lezen (Thom leest 'MOP' als 'Mop').

6. Er wordt 'Schrijft/stempelt eigen naam' en 'Kan eigen naam naschrijven/nastempelen naar aanleiding van voorbeeld' gevraagd (diaserie, dia 18).

In een objectieve, ontwikkelingspsychologisch genormeerde toets worden de schrijfpredaties afgemeten aan de ontwikkeling die in bijlage 2 wordt geschetst. Nastempelen is géén lees oefening maar een waarnemingsoefening die wordt omgezet in een motorische activiteit.

7. De leerkracht kan bij Silke Jansen alleen 'Nee'-'Beetje'-'Ja' of met goede aantallen antwoorden (diaserie, dia 18) en in het concept voor de beoordeling door het Cito van een toets komen de termen M1, E1, M2 en E2 die staan voor midden groep 1, eind groep 1 enz. voor (diaserie, dia 20; zie ook het filmpje op youtube).

Deze antwoordmogelijkheden duiden op louter getalsmatigheid en in het verlengde daarvan op een inferentieel-statistische verwerking.

8. In het concept voor de rapportage door het Cito komen signaleringen voor als ‘Hé, het gaat wel heel goed op dat gebied!’ en ‘Dat onderdeel valt op bij een aantal kinderen uit mijn groep’ (diaserie, dia 20).

Deze signaleringen versterken ons vermoeden, verwoord in ‘We stellen het op prijs als u voor concrete delen uit het onderzoek voor wat de zinsnede “Inhoudelijke validatie van het systeem” betreft een toelichting geeft. De WSK sluit namelijk niet uit dat het Cito het interval [-50% - +50%] in N (gelijke of ongelijke) intervallen verdeelt en dat er over de leerlingen in elk van de N intervallen een geheel of gedeeltelijk gelijke rapportage zal verschijnen’ (de brief van de WSK aan het Cito van 28 november 2019).

9. Als argumenten vóór het kiezen voor ‘Kleuter in beeld’ noemt het Cito onder meer ‘Objectief’, ‘Gebaseerd op leerlijnen’ en ‘Inzicht in groei én waar het kind staat in de ontwikkeling/leerlijn’ (diaserie, dia 21; zie ook ‘objectief’ en ‘groei van elk kind’ in het filmpje op youtube).

Voor ‘objectief’ zie punt 3 hierboven.

Indien de nieuwe Cito-kleutertoets werkelijk gebaseerd is op leerlijnen en inzicht biedt in de groei van een kind en inzicht biedt in de plaats waar het kind in de ontwikkeling/leerlijn staat, dan zouden in ‘Oriëntatie op geschreven taal’ (dia 18) de leesontwikkelingslijnen van punt 5 moeten staan en dat is duidelijk niet het geval. Immers, een objectieve ontwikkelings- of leerlijn bevat altijd pre-vormen als etiketlezen, fantasielezen, louter hakken en hakken-en-gissen in punt 5 en vrijvormig schrijven, eigenfiguurlijk schrijven en spiegelend schrijven in punt 6/bijlage 1. Een objectieve toets meet altijd verschillende kwaliteiten of antwoorden die **goed-in-wording** zijn, maar de nieuwe Cito-kleutertoets meet alleen het gewenste eindresultaat en het aantal goede antwoorden zonder het proces in beeld te brengen.

10. In de oproep van het Cito om mee te doen aan de ‘standaardbepaling’ wordt gesteld dat ‘het beeld van kinderen niet wordt bepaald door te vergelijken met een landelijke referentiegroep, maar is gebaseerd op inhoud’ (diaserie, dia 23).

De term ‘standaardbepaling’ is volgens de WSK vooralsnog wetenschappelijk niet gedefinieerd en kan door het Cito zelf, door de Expertgroep Toetsen PO of door wie dan ook gebruikt worden om de strekking van het verbod in het regeerakkoord op kleutertoetsen waarin inferentieel-statistische procedures een rol spelen, te ontduiken of zelfs om te buigen naar een algehele verplichting om inferentieel-statistisch genormeerde kleutertoetsen te gebruiken; in de woorden van het Cito: ‘Observatie-instrumenten (vanaf 2021) moeten zijn goedgekeurd door de Expertgroep PO’ en ‘Vanaf 2021 moeten observatie-instrumenten genormeerd zijn’ (diaserie, dia’s 7 en 8; onze cursiveringen).

De WSK zou graag van het Cito en de regering de verzekering krijgen dat er

(a) in die ‘standaardbepaling’ op geen enkele manier psychometrische/inferentieel-statistische normering is verricht;

(b) dat de door het Cito bedoelde ‘standaardbepaling’ louter is gebaseerd op de psychologische ontwikkeling van het kind’ (zie bijvoorbeeld de punten 5 en 6 hierboven).

11. Het Cito: ‘Tijdens de standaardbepaling bepaal je samen met andere onderwijsprofessionals voor de verschillende taalaspecten wat doorgaans gezien wordt bij een kleuter eind groep 1 en bij een kleuter eind groep 2’ (diaserie, dia 23).

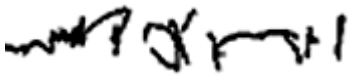
De WSK vraagt zich af wie die ‘onderwijsprofessionals’ zijn of zullen zijn, en wie de doorslaggevende stem heeft als meningen tegen elkaar moeten worden afgewogen.

De WSK verwerpt het denken in termen van ‘eind groep 1’ en ‘eind groep 2’ omdat er op alle ontwikkelingsdomeinen vroege en late kinderen zijn en het niet om een tijdstip in het schooljaar gaat. Zo’n denkwijze is irreal, omdat een kind dat in september geboren is, eind groep 1 doorgaans in psychologisch opzicht een héél ander kind is dan een kind dat in juni geboren is, want het gaat niet om tijdstippen maar om de plaats in een psychologische ontwikkeling langs lijnen die in punt 5 en in bijlage 2 objectief zijn geschetst.

Bijlage 2. De vier schrijfwijzen tussen ongeveer 3 en 8,5 maanden

A. Het *vrijvormige schrijven*. Er zitten geen patronen in het geschrevene omdat het kind geen poging doet om een of meer lettertekens terug te laten keren. Evenmin is er klank-teken-koppeling. Zie afbeelding 1.

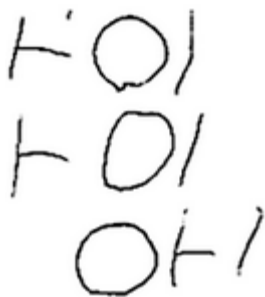
Een kind dat vrijvormig schrijft, is in neurologisch en psychologisch opzicht op het schrijfdomein een jonge peuter (gemiddeld 3 jaar – 3 jaar en 9 maanden).

Afbeelding 1. Anke Laker schrijft haar voornaam vrij-vormig.

B. Het *eigenfiguurlijke schrijven*. Er zitten patronen in het geschrevene – vooral de gesloten kring – maar er is geen klank-teken-koppeling. Zie afbeelding 2.

Een kind dat eigenfiguurlijk schrijft, is in neurologisch en psychologisch opzicht op het schrijfdomein een oudere peuter (gemiddeld 3 jaar en 9 maanden – 4,5 jaar).

Afbeelding 2. Anke Laker schrijft haar voornaam en twee andere voornamen eigenfiguurlijk.

C. Het *spiegelende schrijven*. Er is klank-teken-koppeling maar er zijn gespiegelde lettertekens. Zie afbeelding 3. Mogelijk zijn er ook verwisselingen – zoals in 'OJS' voor 'Jos' – maar dat komt veel minder voor.

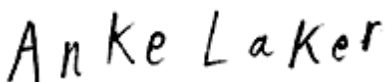
Een kind dat spiegelend schrijft, is in neurologisch en psychologisch opzicht op het schrijfdomein een kleuter (gemiddeld 4,5 jaar – 6,5 jaar).

Afbeelding 3. Anke Laker schrijft haar voornaam spie-gelend.

D. Het *conventionele schrijven*. Er zijn geen gespiegelde lettertekens. Zie afbeelding 4. Ook zijn er geen letterverwisselingen.

Een kind dat conventioneel schrijft, is in neurologisch en psychologisch opzicht op het schrijfdomein een jong schoolkind (gemiddeld 6,5 jaar – 8,5 jaar).

Afbeelding 4. Anke Laker schrijft haar volledige naam conventioneel.

Bijlage 3. Kanttekeningen bij de brief van de regering van 6 juli 2018 aan de Tweede Kamer

De WSK heeft de volgende kanttekeningen bij de brief van minister Van Engelshoven van 6 juli 2018 aan de Tweede Kamer betreffende de uitvoering van het regeerakkoord ten aanzien van kleutertoetsen.

1. De minister: 'In het regeerakkoord is afgesproken dat binnen het leerlingvolgsysteem (LVS) er gedurende de kleuterperiode geen toetsen zullen worden afgenomen'.

In beginsel is het woord 'toets' hierin dubbelzinnig. In het onderwijs zijn er namelijk drie soorten toetsen:

- *Rijpheidsproeven*, zoals de schrijfproef en de leesproef in verband met het bepalen van iemands leesrijpheid. In de schrijfproef wordt het kind gevraagd zijn naam, de woorden 'mamma' en 'pappa' en andere woorden (doorgaans namen van broers, zussen, neven, nichten, vriend(innet)jes, te schrijven. De proefnemer duidt zijn reacties in termen van 'vrijvormig schrijven', 'eigenfiguurlijk schrijven', 'spiegelend schrijven' en 'conventioneel schrijven' van bijlage 2.
- *Vorderingsproeven*, zoals het lezen van een tekst door een kind dat in de schrijfproef en de leesproef leesrijp bleek te zijn, terwijl in de tekst alleen letters en spellingskwesties ('oe', 'ij'/'ei', 'boten/botten', en dergelijke) staan die tot dan toe zijn aangeboden.
- *Tests*, zoals van het Cito, waarin met inferentieel-statistische middelen is gerekend en de uitkomst altijd een afwijking van een populatiegemiddelde is.

Gezien de voorgeschiedenis, en met name de motie Rog die op 5 november 2013 is aangenomen (www.tweedekamer.nl/kamerstukken/detail?id=2013Z20889&did=2013D43132), kan de aangehaalde zin slechts betekenen: 'In het regeerakkoord is afgesproken dat [...] gedurende de kleuterperiode geen tests zullen worden afgenomen'.

2. De minister: 'Deze afspraak [in het regeerakkoord] is gemaakt omdat schoolse toetsen met opgaven niet goed passen bij de manier waarop kleuters leren en zich ontwikkelen'.

De term 'schoolse toets', die ten minste vijf keer in de brief staat, is volgens de WSK vooralsnog wetenschappelijk niet gedefinieerd en kan door het Cito zelf, door de Expertgroep Toetsen PO en/of door wie dan ook gebruikt worden om de strekking van het verbod in het regeerakkoord op kleutertoetsen waarin inferentieel-statistische procedures een rol spelen, te ontduiken of zelfs om te buigen naar het tegendeel; zie bijlage 1, punt 10.

3. De minister: 'Volgens het Toetsbesluit PO dienen LVS-toetsen te zijn goedgekeurd door de Expertgroep Toetsen PO, die ze beoordeelt op inhoudelijke validiteit, betrouwbaarheid en deugdelijke normering'.

Vanwege deze 'validiteit, betrouwbaarheid en deugdelijke normering' is het volstrekt duidelijk dat de Expertgroep van punt 1 uitsluitend tests kan goedkeuren en rijpheids- en vorderingsproeven niet.

De WSK bestrijdt dat iets betekenisvol kan zijn en een 'inhoudelijke validiteit' kan hebben want iets is 'inhoudelijk valide' in de zin van 'ontwikkelingspsychologisch genormeerd', óf iets is inferentieel-statistisch valide in de zin van een voldoende hoge validiteitscoëfficiënt, maar dan is er per definitie géén 'inhoudelijke validiteit' in de zin van een ontwikkelingspsychologische normering. Het resultaat uit zich óf in een percentage gerelateerd aan een waardeoordeel óf in een observatie van de persoonlijke ontwikkeling van het individuele kind los van een waardeoordeel.

Anders gezegd: hoe goed de inferentieel-statistische betrouwbaarheid van een test ook is, zo'n test is ontwikkelingspsychologisch niet betrouwbaar; hoe deugdelijk de inferentieel-statistische normering van een test ook is, zo'n test is ontwikkelingspsychologisch niet deugdelijk genormeerd en kan kinderen daardoor voor de rest van hun leven beschadigen.

De Expertgroep Toetsen PO, ten minste vier keer genoemd in de brief, is een gezelschap waarvan de WSK vooralsnog de indruk heeft dat het louter uit testpsychologisch geschoolde en/of ingestelde mensen bestaat. Alleen zij drukken zich uit in termen van 'validiteit, betrouwbaarheid en deugdelijke normering', die zij steeds opvatten in de inferentieel-statistische zin van de termen. Mensen die ontwikkelingspsychologisch geschoold en/of ingesteld zijn, verstaan onder die drie termen iets totaal anders.

Onze indruk wordt versterkt door twee feiten:

(a) De Expertgroep Toetsen PO is aan het NIP verbonden (zie hun e-adres expertgroeppe@psynip.nl) en het NIP is in de eerste plaats een vereniging van testpsychologen.

(b) De groep is geheel of gedeeltelijk psychometrisch ('testpsychologisch') van aard (zie de informatie op <https://www.expertgroeptoesenpo.nl>).

4. De minister: 'Bovendien leven er bezwaren tegen de normering van deze toetsen, waarbij de individuele scores van een kleuter worden afgezet tegen landelijke gemiddelden'.

Dit is volgens de WSK juist, maar de eigenlijke reden achter die bezwaren is dat er inferentieel-statistische in plaats van ontwikkelingspsychologische normering is toegepast. Daarom luidt wat ons betreft de zin: 'Bovendien leven er bezwaren tegen de inferentieel-statische normering van deze toetsen, waarbij de individuele scores van een kleuter worden afgezet tegen een populatiegemiddelde of andere niet-ontwikkelingspsychologische standaard(en)'.

5. De minister: 'Deze vorm van normeren doet onvoldoende recht aan het feit dat kleuters zich sprongsgewijs ontwikkelen'.

Volgens de WSK is ook dit juist, vooropgesteld dat onder 'sprongsgewijs' wordt verstaan dat de ontwikkeling van een kind grillig en niet op ieder ontwikkelingsgebied gelijktijdig verloopt en dat dit geen directe relatie heeft met het intelligentieniveau van een kind, maar met aanleg en milieu.

De WSK geeft de regering in overweging om bij deze juiste gedachtegang aan te sluiten bij haar verdere wet- en regelgeving ten aanzien van het verbod op kleutertoetsen.

6. De minister: 'Observatie-instrumenten voor kleuters dienen inhoudelijke, diagnostische informatie op te leveren over de ontwikkeling van een kleuter [...]'

Een inferentieel-statistisch genormeerde toets ('test'; zie punt 1) kan per definitie geen 'inhoudelijke, diagnostische informatie over de ontwikkeling van een kleuter' opleveren. Dat kan alleen een proef die genormeerd is op basis van de psychologische ontwikkeling van het kind in 'oudere peuter → kleuter → jong schoolkind' ('rijpheidsproef'; zie punt 1; bijlage 1, punt 5; bijlage 2).